

שכונה. במהרה התברר להם כי מבואת השכונה נחסמו על-ידי צמיגים בוערים. ליד אחד ממוקדי השריפה הוצבו במות עם בובות עשויות בד וקש. הבובות, שאיש לא התכוון תחילה לשרפן, היו צריכות לסמל את האורח הפשוט ההופך רזה וכחוש בגלל המדיניות הכלכלית של הי ממשלה.

ההפגנה במסדרה היתה היחידה מכל עשר ההפגנות שנערכו באותו הערב בירושלים. שאורגנה על-ידי הפנתרים השחור רים. מנהיגי התנועה המתנגד לביטוח שבתאו ותציל להם את ההפגנה שהפכה מיפגש-רעים ליד מדורה. אולם הפעם נהגה המיטרה בחוכמה. אף שוטר לא נראה בשטח וההפגנה דעכה, ממש כמו המדורה. התוצאה האלימה היחידה של ההפגנה זו היתה הפגנה של כמה צעירים ממזרח ירושלים, ליד שער שכם הסמוך למוסד ירמזני-עשן ורימזני גז מדמיע. ברחו המסר גינים אל תוך החצרות, שם איבדו השוטר רים את עיקבותיהם. אחרי שהגז נפוג והעשן נעלם, הם שבו לצומת, כשבידיהם אבנים.

אולם בכך לא הסתפקו המפגינים בהנהגתה של אופירה. תחנת-הדלק שבצומת ובה סניף בנק דיסקונט, נימלו לגביהם את העשירים, בעלי החשבונות התפוחים בבנקים, שממלאים מיכלי דלק באקף ליריות. הם הסתערו על התחנה ואיימו להעי לוחה באש. שמשות ודלתות הבנק נפוצו כליל. רק פעולת הסברה מהירה, שבה לקחו חלק מפקדי-המיטרה ביחד עם אר פירה ומנהיג אחר של האהלה שלה, משה סאלח, הרויקו את המפגינים מתחנת הדלק המסוכנת.

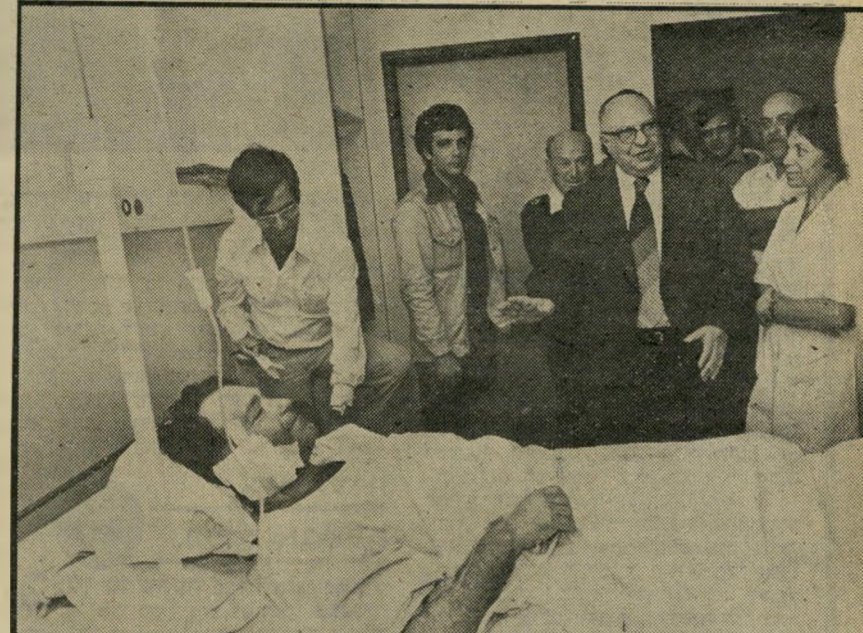
בעוד שוטרי ירושלים מנסים להתגבר על המפגינים האלימים של צומת פת,

נות האחרות מכירה אופירה מהסוירים שערכה עם בן-דודה, ח"כ צ'ארלי ביטון. אופירה היא פקידה עירונית. היא עובדת באוהל-יוסף שהוקם על-ידי עיריית ירושלים, כמו שאר האהלים, והמנסה להניע את בני השכונות לעזור לעצמם. ביום השלישי שעבר הבינה אופירה כי הדרך של בני השכונות לעזור לעצמם, היא להילחם במימסד שממנו היא מקבלת את משכורתה החודשית. ביום ההפגנה היא התרוצצה ברחובות השכונה שלה, ניסתה לפתור בעיית מקרר למישפחה אחת, וקיצי בת ביטוח-אומי למישפחה אחרת. בלילה היא התייצבה בראש הכוח ששיטה בשוטר רים. מאות השוטרים שהתרכזו מול המפגינים לא יכלו להם. המפגינים הסתערו על השוטרים כשבידיהם אבנים, והשוטרים נסו.

כאשר הורה מפכ"ל המיטרה רביניצב חיים תבורי לשוטרי צומת פת להפעיל רימזני-עשן ורימזני גז מדמיע, ברחו המסר גינים אל תוך החצרות, שם איבדו השוטר רים את עיקבותיהם. אחרי שהגז נפוג והעשן נעלם, הם שבו לצומת, כשבידיהם אבנים.

אולם בכך לא הסתפקו המפגינים בהנהגתה של אופירה. תחנת-הדלק שבצומת ובה סניף בנק דיסקונט, נימלו לגביהם את העשירים, בעלי החשבונות התפוחים בבנקים, שממלאים מיכלי דלק באקף ליריות. הם הסתערו על התחנה ואיימו להעי לוחה באש. שמשות ודלתות הבנק נפוצו כליל. רק פעולת הסברה מהירה, שבה לקחו חלק מפקדי-המיטרה ביחד עם אר פירה ומנהיג אחר של האהלה שלה, משה סאלח, הרויקו את המפגינים מתחנת הדלק המסוכנת.

בעוד שוטרי ירושלים מנסים להתגבר על המפגינים האלימים של צומת פת,

פצוע איבצן בבית-החולים (לידו השר בורג) אבנים נגד גאז מדמיע

מצאו עצמם שוטרי ניידת, שנקלעה לצי- מת רחובות שמואל-הנביא ויחזקאל, בצרה שעליה לא חשבו כאשר התגיטו למישר. עוד מרחוק הבחינו שוטרי הניידת באוטובוס המותקף על-ידי מפגינים. הנוסעים עם ברחו מהאוטובוס בבהלה, והי מפגינים הסתערו על האוטובוס וממש קילפו אותו. השוטרים מיהרו לחלץ את הנהג ואת כלי רכבו, אולם מהר מאד היו צריכים לדאוג לעצמם. המפגינים זנחו את האוטובוס, הסתערו על הניידת, ובעוד השוטרים נסים על נפשם הפכו אותה והציטו אותה.

מאוחר יותר כאשר נשלח גרר של מגור על-מנת לחלץ את שרידי הניידת, כדי שלא כולם יראו את הבושה, כפי שהגדיר זאת אחד השוטרים, התנפלו המפגינים גם עליו. תוך זריקת אבנים על הגרר הודיעו לנהג, כי אם לא ימהר להסתלק מהמקום, יצטרכו להזמין גרר כדי לגרור גרר שרוף.

נדמה היה כי הפגנות הערב הגיעו לשי- אן. אולם היה מי שדאג להדליף למישפחה, כי המפגינים מתכוונים לעלות על ביתו של ראש-הממשלה. באמצע הקרבות, שהיו נוטשים בחלקים שונים של העיר, קיבלו

השוטרים הוראה באלחוט לסגת ולהיערך ברחוב בלפור, הרחוב שבו ניצב בית ראש-הממשלה. המפגינים אומנם לא הגיעו לביתו של בגין, אך בהעדר שוטרים שכחו ההפגנות. מכונניות ירושלמיות נוספות ספגו אבנים על גגותיהם ושמשות נוספות נופצו, אך ללא המיטרה היו ההפגנות משעממות.

ירידה למחתרת

מפקד המחוז הדרומי, שבמשך כל הערב היה עסוק במתן הסברים לפקדי דיו, באמצעות האלחוט, מדוע אין הוא יכול לשלוח להם תיגבורת, יכול לנשום לרווחתה. היחידה המיוחדת של המיטרה, אשר אומנה כדי להילחם במחבלים, הורי עקה, לראשונה מאז הוקמה, כדי לעסוק בנושאים אזרחיים. עד שהגיעה היחידה, שכחו ההפגנות ומפקדיה נרגעו. הם לא היו צריכים ללכלך את ידיהם בעבודה מיטרתית רגילה.

איבצן החליט לצאת לשטח כדי לסקור את שרידי ההפגנות. הוא פתח בסיוור ב- שמואל-הנביא, שם עדיין ניצבה ניידת המיטרה על גבה, כשהיא הרוכה לגמרי. כאשר הגיע איבצן לשטח הוא עורר את זעם המפגינים. האבנים שבו להתעופף, ואחת מהן אף פגעה בלחיו. איבצן המשיך לשמור על קור-רוחו ולחלק הוראות. רק בתום הסיוור הועזק לבית-החולים שם נק בעו שני שברים בליסתו. הוא נותח, ונאסר עליו לדבר במשך שלושה שבועות.

למחרת היום ירדו אופירה, משה סאלח וחבריהם, מנהיגי האהלים שערכו את ההפגנות, למחתרת. כדי לשמור על גאות מיטרה הודיעו מפקדי מיטרת ירושלים עוד באותו הלילה, כי ידועה להם זהות המארגנים, וכי יש כוונה לעצורם. הדיווחים שהגיעו לראשי האהלים על היחס, לאותם שכבר נעצרו, לא היו מעודדים במיוחד והם החליטו להיעלם מעיני המיטרה. בקטמנים ובשכונות, כמו בכל סלאמס בעולם, קל להסתתר מפני המיטרה.

אולם גם מנהיגי האהלים, המקבלים את משכורתיהם מעיריית ירושלים הבינו כי לא יוכלו להסתתר לתמיד, ומה שיותר חמור, לא יוכלו להמשיך ולנהל את מאבק השכונות מהמחתרת. הם הופיעו בלישכתו של ראש-העירייה טדי קולק, בעיתון הם קראו כי טדי גילה הבנה להפגנות ולסי- בותיה, למרות ששילם מסי-שפתיים וגינה את האלימות. טדי הוא בן-ברית שלהם.

מנהיג או בוגד?

במשך שעות דנו טדי וראשי-האהלה לים בגורל השכונות. טדי ביקש שלא לשבור את רכוש העירייה בעת ההפגנות. פשוט אין לנו כסף, אמר, והם ביקשו ממנו דרך כדי להיחלץ מהמעצר המישר-טרי. לטדי עלה רעיון מבריק, לכו ותיפגשו עם בגין, תסבירו לו שהפגנות לא היו נגדו, וכי אתם אנשים שלו, הוא ידאג לשחרר אותם.

ואומנם נוסחת הפלאים של טדי עזרה. המנהיגים, שרק שעות אחדות קודם לכן צעקו "בגין הבוגד", הגיעו לביתו של ראש-הממשלה אחרי שטדי הכיץ להם את השטח. ביניהם לבין בגין התפתחה שיחת אוהבים, שבסיומה אמרו בני השכונות לבגין: "אתה המנהיג שלנו", ואילו אנשי לישכתו של ראש-הממשלה התקשרו ל- מיטרה, והורו לה שלא לעצור את המפגינים. מביתו של ראש-הממשלה יצאה שיירת מפגינים למיגרש הרוסים בירושלים בלוויית אלעד פלד, סגנו המסור של טדי. הנוטר העומד בפתח תחנת- המיטרה סירב לתת להם להיכנס. בחשבו שהם מפגינים למען אלה שכבר נעצרו, רק אחרי שהקציץ התורן אישר בפניו כי הבאים הם חבריינים מוקשים, נתנו להם להיכנס ואחרי חקירה קצרה שחררו אותם בערבות.

החיוכים בפגישה עם ראש-הממשלה לא יכלו להסתיר את המצב בשטח. תושבי ירושלים, ובעיקבותיהם תושבי שכונות היקיותה ושפירא בתל-אביב, ואדי סאליב וניסנט בחיפה, ועיריות הפיתוח, רק נתנו את האות, בעוד יום, יומיים, שבוע או שבועיים הם יצאו שוב לרחוב. מחיר החלב לא הוול והמשכורת לא עלתה והילדים נשארו רעבים, מה שקרה בירושלים בשי- בוע שעבר היה רק הניצוץ, שיצית את התבערה.

יסי ינאי

במדינה

מיפלגות

הפגנה דחה שבת

התנועה החדשה, מאגדת כתובה סוציאליסטים, רדיקלים וליברלים, המאוחדים כמעשה..."

מתי פלד ועם. האלוף-במילואים, ששירת פעם כראש אגף האפסנאות בצה"ל, אמון על לוחות-זמנים ותיכנון מדוקדק. אין הוא אוהב אילתורים. הנה, 24 שעות לפני פתיחת ועידת- האיחוד של תנועת שלי"י (ש"לום לישראל, שיוויון לישראל), שתוכננה במשך חודשיים ארוכים, באה הצעה להפוך את כל סדר-היום על ראשו. התביעה באה מצד פעילי שלי"י ברחבי הארץ, הממלאים גם תפקידים מרכזיים בתנועה העל-מיפלגתית "ש"לום עכשיו".

חברי-הנהלה פלד שלום עכשיו, ועידה אחר-כך

תנועה זו קראה להפגנה גדולה בירושלים, במוצאי-שבת, שהיתה צריכה להימשך גם למחרת היום (ראה כתבה). קיום ועידת- שלי"י עמד למנוע מחברי שלי"י להשתתף לפחות בחלק הראשון של ההפגנה.

בהנהלת שלי"י סערו הרוחות סביב הצעה זו. נשיא-המפד"י, יצחק נבון, והפרופסור הקשיש ארנסט עקיבא סימון עמדו לנאום בישיבת-הנהלה של ועידת-שלי"י, אחרי צאת השבת. כדי לשחרר את באי-הוועידה במועד שיאפשר להם לנסוע להפגנת "ש"לום עכשיו" היה צורך לבטל, לכל הפחות, את המחצית השנייה של הוועידה, שכללה דיון על נושאים חברתיים וכלכליים, חברי רת המוסדות וישיבת-הנהלה התנגינית. לבסוף הוכרע ברוב דיעות לקבל הצעה זו לפי העיקרון של "פיקוח-נפש דוחה שבת". הוועידה חולקה לשני מושבים נפרדים, בהפרש של שבועיים-שלושה. גם מתי פלד, כיום מרצה לספרות ערבית באוניברסיטת תל-אביב קיבל את הדיון - אך תוך מחאה, שהדיה נשמעו גם בוועידה עצמה. מיפלגה רצינית אינה מקצרת את ועידתה ביגלל הפגנה כלשהי, ותהיה חשוש בה ככל שתהיה, טען.

צ'יפים וסלובאקיים. מאז החליטו הי פלגים השונים של מחנה-השלום להקים את שלי"י, כפדרציה של תנועות וחוגים, עברו שנתיים וחצי. המגיע העיקרי שהמריץ את תנועות מוקד, העולם הזה - כוח חדש, הסוציאליסטים העצמאיים של לובה אליאב, הפנתרים הי שחורים של סעדיה מרציאנו ואחרים להקים את המחנה, ערב הבחירות האחרונות, היה מעשי: החשש שכל אחת מן התנועות תוכה בבחירות, אם תופיע לבדה ותוך הי תחרות עם רעותה, וכי מחנה-השלום ייש- אר בלי ייצוג בכנסת התשיעית. בהנהגת לובה אליאב, שמילא תפקיד מכריע ב- מעשה-האיחוד, קם המחנה. לאכזבתו, וכה רק בשני מנדאטים בכנסת, בעת המפולת הכללית של המהפך.

(המשך בעמוד 48)